



RASK-RAPPORT

Datum: 2010-07-01

Vår referens: SSM 2010/2367

Tillståndshavare: Forsmarks Kraftgrupp AB

Objekt: Forsmarksverket

Tillsynsgrupp: Lennart Frise, Erik Welleman, Mats Häggblom, Steve Selmer

Författare: Lennart Frise, Erik Welleman, Mats Häggblom, Steve Selmer

Samråd: Anne Edland, tf. cK

Fastställt: Johan Anderberg, cR

Rask-rapport avseende obehörigt intrång på Forsmarksverket den 14 juni 2010

Sammanfattning

Intrång i bevakat område

Ett intrång i bevakat område till Forsmarks Kraftgrupp AB:s (FKA) kärnkraftverk skedde den 14 juni 2010. De som trängde in var aktivister från organisationen Greenpeace. Inget intrång förekom på skyddat område. Intrånget orsakade inte spridning av radioaktiva ämnen eller att förhöjda stråldoser till personer uppkom. Inte heller förekom att obehöriga tog befattning med kärnämnen eller kärnavfall. Det uppkom ingen skada på anläggningen. Aktivisterna greps av skyddsvakter på anläggningen och överlämnades till polisen.

Syftet med bestämmelserna i Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:12) om fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar avseende krav på områdesskyddet är bl.a. att obehörigt intrång ska kunna detekteras. Vid den aktuella händelsen detekterades intrånget i bevakat område, men aktivister kunde ta sig upp på taket till en reaktorbyggnad. Händelsen visar på behov av att tillståndshavare till kärntekniska anläggningar genomför ytterligare analyser av möjligheten för, samt konsekvenser av, intrång till bevakat område samt bedömer hur robust och välbalanserat skalskyddet vid respektive anläggning är. Vilka möjliga åtgärder som kan vidtas för att ytter-



ligare förstärka det fysiska skyddet behöver redovisas. Intrånget ger också Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och andra berörda myndigheter anledning att se över de förutsättningar som bestämmer omfattningen av de kärntekniska anläggningarnas fysiska skydd – de så kallade dimensionerande förutsättningarna.

FKA behöver utreda hur effektivt FKA:s organisation och agerande fungerade i samband med händelsen och vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas för att stärka det fysiska skyddet. Utredningen behöver även omfatta behov av förbättringar av ledning av och styrning för åtgärder i bevakningscentralen och i centrala kontrollrummen. Olika scenarier av intrång behöver övas.

FKA har tillfälligt undantag från vissa krav i SSMFS 2008:12. SSM bedömer att detta förhållande inte påverkat FKA:s skyddsförmåga negativt vid det aktuella angreppet.

Strålsäkerhetsmyndighetens slutsatser

FKA behöver utreda och dra slutsatser av det inträffade utifrån flera olika aspekter såsom organisation, ledning och styrning, kommunikation och tekniska skyddsåtgärder.

Samtliga tillståndsinnehavare till kärntekniska anläggningar behöver se över anläggningarnas områdesskydd och skalskydd.

SSM och andra berörda myndigheter behöver utvärdera de dimensionerande förutsättningarna för det fysiska skyddet vid kärntekniska anläggningar mot bakgrund av det inträffade.

Bakgrund

Personer som tillhör organisationen Greenpeace trängde in i Forsmarksverkets bevakade område på morgonen den 14 juni 2010. Inget intrång förekom på skyddat område. SSM genomförde en informationsinhämtning (Raskutredning) vid anläggningen den 16 juni 2010.



Syfte med tillsynen

Syftet med en Rask är att myndigheten snabbt ska få en egen bild av en inträffad händelse eller ett uppdagat förhållande. Rask är den metod som ska användas när en händelse inträffat eller ett förhållande uppdagats och det krävs ytterligare information innan myndigheten fattar beslut om tillsynsåtgärder. En informationsinhämtning har genomförts för att myndigheten skulle få en egen bild av det obehöriga intrånget i bevakat område på Forsmarksverket som ett underlag för bedömning av om det fysiska skyddet har fungerat som avsett.

Metod

SSM förberedde sig under en dag och därefter besöktes Forsmarksverket under en dag för att samla information inom följande områden:

- händelseförloppet,
- vidtagna åtgärder för fysiskt skydd,
- bedömning av det fysiska skyddets förmåga.

Vid besöket genomfördes följande aktiviteter:

- Möte med FKA för genomgång av händelseförloppet med de beslut som fattades och redovisning av FKA:s eventuella slutsatser om det fysiska skyddets förmåga under händelsen.
- Intervjuer med respektive driftvakt/skiftchef på blocken.
- Intervju med den vid intrånget tjänstgörande personalen i bevakningscentralen (BC).
- Intervju med chefen för verksamheten i BC vid intrånget.
- Intervju med bevakningspersonal/väktare som vidtog åtgärder mot intrånget.

Rutiner och instruktioner samlades in för bedömning mot erhållen information. Dessa avsåg åtgärder i bevakningscentral och centrala kontrollrum samt kommunikation mellan bevakningscentral och centrala kontrollrum och skyddsvaktens åtgärder och agerande vid störningar i det fysiska skyddet.



Händelsebeskrivning

Detaljerad information om händelsen och information i SSM:s analys av denna händelse omfattas av sekretess enligt 18 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Denna information finns i en bilaga till detta dokument som omfattas av denna sekretess.

SSM:s slutsatser

Ett intrång i bevakat område till Forsmarks kärnkraftverk skedde på morgonen den 14 juni 2010. De som trängde in var aktivister från organisationen Greenpeace. Inget intrång förekom till skyddat område. Intrånget orsakade inte spridning av radioaktiva ämnen och inte heller uppkom förhöjda stråldoser till personer. Obehöriga fick inte befattning med kärnämnen eller kärnavfall och det uppstod inte någon skada på anläggningen. Resultatet av beslut i bevakningscentralen och av skyddsvakternas agerande var att aktivisterna greps på anläggningen och överlämnades till polisen.

Vid den aktuella händelsen detekterades samtliga intrång i bevakat område men aktivisterna kunde ta sig upp på taket till en reaktorbyggnad. SSM bedömer därför att intrånget visar på sårbarheter i det fysiska skyddet vid Forsmarksverket. Det kan inte uteslutas att motsvarande situation kan uppstå på andra kärntekniska anläggningar. Tillståndsinnehavare till kärntekniska anläggningar som tillhör kategori 1 och 2 enligt SSMFS 2008:12 behöver därför genomföra dels analyser av möjligheter att genomföra intrång på respektive anläggning, dels redovisa vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att förebygga sådana intrång. Tillståndsinnehavarna behöver därutöver genomföra analyser av hur robust och väl balanserat skalskyddet på respektive anläggning är. Intrånget ger också Strålsäkerhetsmyndigheten och andra berörda myndigheter anledning att se över de förutsättningar som bestämmer omfattningen av de kärntekniska anläggningarnas fysiska skydd – de så kallade dimensionerande förutsättningarna.

SSM har beslutat om tillfälliga undantag för Forsmarksverket från föreskriften om fysiskt skydd. De undantag som var gällande vid tiden för intrånget på bevakat område avser krav i 4 § bilaga 2 punkten 1.6, punkten 1.9 andra stycket och punkten 1.21 SSMFS 2008:12. Omfattningen av undantagen, villkor samt befintliga och kompensatoriska åtgärder omfattas av sekretess



enligt sekretesslagen. SSM konstaterar att undantagen inte omfattar åtgärder för fysiskt skydd i bevakat område och bedömer att beslutet om undantagen inte påverkat FKA:s skyddsförmåga negativt vid det aktuella intrånget.

Bedömning och hantering av situationen, beslut om och genomförande av åtgärder vid detta intrång följde inte till alla delar de rutiner som gäller vid FKA. Därför behöver FKA utreda hur effektivt organisationen fungerade och hur den agerade i samband med händelsen samt vilka åtgärder som behöver vidtas. Utredningen behöver omfatta arbetet i ledningscentralen, arbetet i bevakningscentralen, ledningen av insatsen på bevakat område, skyddsvakternas agerande samt åtgärder och beslut i centrala kontrollrummen.

Vid situationer av intrång är det viktigt att det finns goda arbetsförutsättningar för operatörerna i bevakningscentralen. SSM anser att den kan förbättras i flera avseenden, bl.a. när det gäller gränssnittet människa – teknik och specifikt larmhantering samt den ergonomiska utformningen av bevakningscentralen.

För att snabbt kunna fatta väl underbyggda och genomtänkta beslut i en svår situation är det viktigt att det finns bra stöd för detta. FKA behöver utvärdera om de stöd för beslut som personalen i bevakningscentralen och i centrala kontrollrummen har är tillräckliga eller om de behöver utvecklas. En utvärdering bör då genomföras om den information som lämnades från bevakningscentralen till centrala kontrollrummen var tillräcklig eller om tekniken och/eller rutinerna i framtiden behöver förbättras avseende det informationsbehov som finns i berörda kontrollrum under sådana händelser.

För att kunna sätta sig in i olika scenarier av intrång och få träning i beslutsfattande och agerande i olika situationer bör berörd personal genomföra teoretiska och praktiska övningar i bedömning, beslut, kommunikation, åtgärder och agerande.

Bilaga

Obehörigt intrång på Forsmarksverket 2010-06-14. Denna bilaga omfattas av sekretess enligt 18 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).